

SKAPELSEN

Finn teksten i Bibelen og les den høyt i gruppa: 1. Mosebok 1-2

Samtale i gruppa

Hva er din første reaksjon etter å ha hørt/lest denne lange teksten?

Hvilket verdensbilde tegnes opp (bokstavelig talt) i skapelsesfortellingene?

Opplever du at det er en konflikt mellom skapelsesfortellingene og moderne vitenskap (Big bang)?

Hva er de viktigste forskjellene mellom første og andre (fra v.4 i kap. 2) skapelsesfortelling?

Les videre i gruppa

Bibelen starter med to svært forskjellige fortellinger om hvordan livet og verden ble til. I den norske oversettelsen kommer det bl.a. til uttrykk i at skaperen kalles Gud (Elohim) i første fortelling og Herren Gud (Jahve) i andre fortelling. Helt fra starten ser vi på den måten at Bibelen er en samling av forskjellige kilder og forskjellige bøker fra forskjellige tider og steder som etter hvert er blitt redigert sammen. Tekstene åpner altså selv for mangfold.

Skapelsesfortellingene i Bibelen skiller seg fra mange andre urgamle skapelsesfortellinger særlig på to måter: 1. At de ikke ser på den fysiske verden som negativ eller ond og 2. at verden ikke blir skapt etter en mytologisk kamp der helten lager verden av den nedkjempede fienden (f.eks. en drage eller et annet urvesen). Poenget i våre fortellinger er at verden og livet er godt. I den første fortellingen blir verden til ved Guds ord, i den andre fortellingen ved at Gud lager liv av det livløse. Gleden ved livet kommer tydelig til uttrykk i begge fortellinger.

Det er sannsynlig at den første fortellingen er blitt til i et område der vannet var en trussel. Kanskje i nærkontakt med Eufrat og Tigris. Vannet må bort, for at livet skal kunne vokse fram. I den andre fortellingen er det ørkenen som er utgangspunktet, kanskje Sinaiørkenen. Der må det vann til for at det skal bli liv. Mennesker har sett seg rundt og beskrevet hvordan livet får utfolde seg, og så har de tenkt og sagt: Gud. Det er som om vi skulle beskrevet våren hos oss, når snø og is smelter. Tekstene er ikke tenkt som reportasje om hvordan verden startet, men om hvordan livet er, og at det er Gud som vil livet og at det gode kommer først.

Samtale i gruppa

Hva betyr det at mennesket er skapt i Guds bilde (1 Mos 1,26-27)?

Hvordan skal vi forstå forholdet mellom mannen og kvinnen slik det er beskrevet i den andre skapelsesfortellingen (1 Mos 2,21-23)?

Hva sier skapelsesfortellingene om menneskets forhold til naturen?

Les videre i gruppa

Begge fortellingene har menneskets betydning og plassering i livet og skaperverket som hovedperspektiv i sine budskap.

Et viktig poeng var å frigjøre menneskene fra angst for naturkreftene. Naturen er ikke guddommelige eller humørsyke eller onde krefter som menneskene må frykte og bøye seg for. Skaperverket er natur som menneskene skal ha frihet til å dyrke og glede seg over og bruker til beste for hverandre. Dette er det viktig å ha med seg når vi i dag leser at menneskene skal «legge jorden under oss og råde over alt liv som finnes på jorden».

Det er neppe tilfeldig at den industrielle revolusjon og utviklingen av moderne vitenskap har skjedd først og fremst innenfor den vestlige og såkalt kristne del av verden, og at det har sammenheng med tankegangen i skapelsesfortellingene. Det kan vi ikke snakke oss bort fra. Men da er det også viktig å huske på hvor få menneskene var og hvor overveldende naturen opplevdes for menneskene når vi går 2500 år tilbake i historien.

«Herske-tankegangen» må da kritiseres med utgangspunkt i andre moment i teksten. Og den andre skapelsesfortellingen representerer da et viktig korrektiv. Der er menneskets primære oppgave «å dyrke og passe på hagen». Mennesket er først og fremst gartner, og en god gartner steller godt med det som vokser og lever.

Fellesskap er også et viktig poeng i den andre skapelsesfortellingen: «Det er ikke godt for mennesket å være alene». Livet er ikke et soloprojekt, men å høre til sammen med andre.

Skapelsen av kvinnen kan oppfattes som at mannen er primær og kvinnen sekundær, men den kan også leses slik at mannen og kvinnen er av samme slag og derfor er jevnbyrdige.

Hersker-motivet er knyttet til at mennesket er skapt i Guds bilde. Å være skapt i Guds bilde må bety å være i slekt med eller ligne på Gud på en eller annen måte. Derfor må det også bety at mennesket skal ha noe av den samme gleden over det gode og det vakre i livet, og å ta vare på det. Derfor ligger det et klart moment av ansvar knyttet til det å være menneske.

Samtale i gruppa

«I begynnelsen» – hvilke andre perspektiv enn tidsperspektivet kan ligge i det uttrykket?

På hvilke måter opplever du særlig livets godhet og skjønnhet?

Hvordan kan skapelsesfortellingene inspirere til engasjement for miljø og klima?